

Vastgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering van 4 november 2021

Verkiezingsprogramma BOB 2022-2025 Burgerbelangen OverBetuwe (BOB)

Leeswijzer

Als bestuur hebben we gekozen voor een beknopt programma, dat zich beperkt tot de kern van onze identiteit als BOB.

In 1. Introductie behandelen we onze speerpunten en hoe we aankijken tegen de bestuurscultuur van Overbetuwe.

Wat BOB heeft bereikt in de raadsperiode 2018-2021 beschrijven we in deel 2. In deel 3. pleit BOB voor het realiseren van een gezonde financiële basis voor Overbetuwe.

In 4. Wat mag u verwachten van BOB behandelen we doelstellingen voor de komende raadsperiode.

Verkiezingsprogramma BOB - Burgerbelangen OverBetuwe 2022-2025

1. Introductie

Tijdens de (juridische) procedures rond het Huis der Gemeente, acht jaar geleden, liep de Kerngroep van CVBO (Comité Verantwoord Beleid Overbetuwe) op tegen de gesloten bestuurscultuur van Overbetuwe. Op onwaarheid berustende argumenten (uit de duim gezogen besparingen in fte's, veel te hoog begrote opbrengsten voor oude gebouwen, onjuiste berekeningen) hebben er ten slotte toe geleid dat CVBO bij de Raad van State heeft gewonnen. Het nieuwe gemeentehuis bij het station kwam er niet en Ard op de Weegh stelde zich met Lijst Op de Weegh in 2014 kandidaat voor de raad. De rest, zou je kunnen zeggen, is geschiedenis.

Door BOB is het aantal te houden besloten vergaderingen sterk verminderd. Geheime vergaderingen worden alleen nog gehouden mits daarvoor steekhoudende argumenten gelden en niet zonder een einddatum vast te stellen.

In "2. Wat heeft BOB bereikt" laat de fractie de noodzaak van haar bestaan zien.

Besturen van een gemeente is een democratisch proces. Burgers kiezen vertegenwoordigers, die een bestuur gaan vormen onder gezag en controle van die vertegenwoordigers, de Gemeenteraad. Zo zou het moeten gaan, maar één keer in de vier jaar is het verkiezingen, wordt er van alles beloofd en daarna is het stil. Maar hoe weet je als burger wie je moet kiezen, wat de invloed is van de burger op het bestuur via zijn of haar stem? BOB vindt dat we mee moeten kunnen kijken op het 'dashboard' van het bestuur. Daartoe heeft BOB een drietal **speerpunten** geformuleerd aan de hand waarvan iedere burger het democratisch proces kan volgen. Dit zijn de pijlers waarop BOB sinds de oprichting werkt aan verandering in de politieke en bestuurlijke cultuur in Overbetuwe.

Speerpunt 1: Transparantie

BOB zet in op informatie over raadsvergaderingen en financiën die voor elke burger te begrijpen zijn. Om invulling te geven aan de wens tot transparantie streven we ernaar om vanuit alle fracties informatie te verstrekken na de raadsvergaderingen en die te delen in de lokale nieuwskrant. De burger wordt zo op de hoogte gesteld over 'wat is de agenda?', 'wat zijn de diverse standpunten geweest?' en 'wat zijn de besluiten?'. Dat helpt de burger een betere keuze te maken bij verkiezingen. College en raad hebben op deze wijze de plicht informatie te brengen, ze laten de burger meekijken op het 'dashboard' van het bestuur: open agenda's, openbare vergaderstukken en bijeenkomsten; geen achterkamertjespolitiek.

De gemeentelijke politiek zou gekenmerkt moeten worden door dualisme. Helaas blijkt de afgelopen periodes dat de coalitiefracties in de raad bijna blindelings hun wethouders volgen. Niet op grond van argumenten, maar op grond van machtsbehoud. BOB is sterk voorstander van een onafhankelijke raad die ook haar eigen wethouders kritisch tegen het licht houdt.

Speerpunt 2: Betrokkenheid

Om mensen meer te betrekken bij de bestuurlijke besluiten en uitvoering, kunnen ze uitgenodigd worden om hun wensen kenbaar te maken. Hoe kijken we aan tegen de huidige werkelijkheid, wat schort daaraan en wat is het verschil met de gewenste situatie. Door wensen te inventariseren leer je kennen wat er leeft. Niet alles kan worden gehonoreerd, maar het bestuur legt uit en neemt op grond van argumenten een besluit.

In dat besluit worden niet alleen de belangen van de meerderheid maar zoveel mogelijk van alle burgers meegenomen.

BOB is voorstander van een, samen met haar burgers ontwikkelde, duurzame toekomstvisie op de leefomgeving zoals bestemmingsplannen, infrastructuur en natuur. Nu realiseren wij ons ook dat niet iedere burger een politiek dier is en zal willen meebesturen. Maar als er belangrijke afwegingen worden gemaakt of als het over zaken gaat die je directe leefomgeving, jou en de mensen die je lief zijn raken, dan wil je kunnen zien hoe die afwegingen worden gemaakt en wil je dat je belangen worden meegenomen bij de besluitvorming.

Betrokkenheid kan ook gestimuleerd worden door burgerparticipatie in wijk- en dorpsraden. Veel onderwerpen lijken vanzelfsprekend, maar als je ermee te maken krijgt, zie je zaken die je verbazen en waar je meer over wilt weten, zodat rekening gehouden kan worden met jouw belangen.

Speerpunt 3: Relatie kiezer – gekozene

Door communicatie ontwikkelt zich een relatie. Voor de burger zijn keuzes niet altijd goed te begrijpen, zeker niet omdat keuzes meestal worden gestuurd door de beperking van financiële middelen. Een open overheid vertaalt besluiten, die het gaat nemen, zoveel mogelijk naar bedragen per inwoner. Voorbeeld: de renovatie van het oude gemeentehuis kostte €10.000.000 en dat is per inwoner: €208,00. Aan muziekonderwijs besteden we in Overbetuwe in 2022 €56.000 en dat is €1,17 per inwoner. Dat geeft inzicht in prioriteiten. Begrotingen, budgetten en rapportages worden, als het aan BOB ligt, vertaald naar euro's per inwoner; 'Follow the Money'.

En doe afstand van de kaasschaafmethode als de tering naar de nering gezet moet worden. Ga omvormen, anders denken, dan blijkt er veel meer mogelijk.

Ook zou de deskundigheid van de inwoners van Overbetuwe meer moeten worden gemobiliseerd. Verminder het aantal externe adviseurs en betrek de inwoners. Voordelen zijn: lagere kosten, grotere betrokkenheid, breder draagvlak en meer kennis van de eigen omgeving. Een krachtig bestuurder weegt de belangen, neemt een besluit na weging van factoren en brengt het besluit met argumenten.

Openheid in besluitvorming moet het nieuwe normaal worden.

De Bestuurscultuur

BOB wil af van de oude bestuurscultuur, waarin de coalitiepartijen in de raad "klakkeloos" het college volgen. Volgens BOB moet het als volgt:

- Het college komt-tot voorstellen aan de raad;
- De raad besluit (het wordt daarmee beleid);
- Ambtenaren en organisaties voeren uit en het college legt daarover verantwoording af;
- De raad controleert het gevoerde beleid en stuurt desgewenst bij.

Bij besluiten gaat het niet alleen om bedragen per inwoner, maar ook om het transparant en SMART formuleren van doelstellingen. SMART wil zeggen: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Dat biedt ook de criteria waaraan de uitvoering kan worden getoetst.

Uit verschillende onderzoeken van de Rekenkamer blijkt dat Overbetuwe de cyclus Plan-Do-Check-Act niet doorloopt en zonder evaluatie weer een nieuw beleid begint. Leer van wat je doet en houd daar rekening mee bij de beleidskeuzes.

Verkiezingsprogramma

Een **verkiezingsprogramma** biedt slechts de **kaders** om bij mogelijke coalitiebesprekingen ruimte voor onderhandelen te laten. BOB wil geen dichtgetimmerd

coalitieakkoord, maar eisen en wensen formuleren waaraan beleidsbeslissingen moeten voldoen en worden getoetst. Beleidsbeslissingen, die tevens rekening houden met de actualiteit.

Een voorbeeld. In het vorige coalitieakkoord stond niets over de wens dat Rijnstate naar Elst zou komen, maar op het moment dat van die belangstelling blijkt, ben je blij dat het gemeentehuis op grond van goede argumenten niet op die plek was gebouwd.

Onze voorkeur gaat uit naar meer samen koersen op hoofdlijnen en naar meer open kwesties; die durven formuleren en de besluitvorming aan de raad overlaten. Een raad die, indien de raad dat wenst, gesteund wordt door de ambtelijke organisatie.

Tenslotte

BOB is bereid en in de gelegenheid om voor de komende raadsperiode bestuursverantwoordelijkheid te dragen, samen met partijen waarvan het gedachtengoed op zijn minst duidelijke raakvlakken heeft met de speerpunten en doelstellingen van BOB. En in een college van B&W dat er is voor alle burgers en niet alleen voor de coalitie.

Voor de nieuwe bestuurscultuur moet je bij BOB zijn. Wij brengen die nu al in praktijk.

2. Wat heeft BOB bereikt in de raadsperiode 2018-2021?

Veel programma's van politieke partijen staan vol met mooie uitspraken over te bereiken doelen en activiteiten voor de komende periode. Vervolgens leiden die, na verkiezingen, tot onderhandelingen over een coalitieprogramma dat moet worden uitgevoerd. Tenslotte blijft veel van zo'n programma steken in goede bedoelingen. Reden voor BOB om te laten zien wat we (als oppositiepartij) bereikt hebben. Dat laat zien wat de burger van BOB kan verwachten.

Wat BOB heeft bereikt kun je vinden op onze website:

www.lijstbob.nl/verkiezingen/wapenfeiten. (Zie ad. 2)

3. Stand van zaken van Overbetuwe

De gemeente Overbetuwe verkeert financieel in slecht weer. Hoewel voor de zorgkosten een eenmalige extra bijdrage uit de staatskas wordt ontvangen, kunnen we er niet omheen: we staan er slecht voor. Er komt vanuit de rijksoverheid voor twee jaar wel een bijdrage voor het sociaal domein (dat zijn de gemeentelijke taken rond werk, zelfredzaamheid, zorg en jeugd) en daardoor zal het zonder al te ingrijpende bezuinigingen mogelijk zijn om de begroting voor de komende twee jaren sluitend te krijgen. Maar BOB vindt dit op termijn geen gezonde basis voor evenwichtige financiën. En vooral: de rekening van het gevoerde beleid mag nooit bij de burger neergelegd worden. Daarom pleit BOB voor:

- Het op orde brengen van het sociaal domein.
- Minimale externe inhuur, behalve wanneer dit strikt noodzakelijk is en slechts na instemming van de raad.
- Het effectief inzetten van gemeentelijk vastgoed en daar geld uit genereren.
- Geen megalomane projecten.
- Actief grondbeleid in eigen beheer.

4. Wat mag u van BOB verwachten in de raadsperiode 2022-2025?

Waarmee te beginnen? Gemeentelijk beleid en uitvoering van dat beleid bestrijken een veelheid aan onderwerpen. We zijn niet van plan om een mini collegeprogramma te presenteren. Op hoofdlijnen weten we donders goed waar het om gaat. Indien BOB gaat deelnemen aan programmabesprekingen, dan zullen onze speerpunten de focus zijn op alle specifieke onderwerpen.

Meer concrete doelen die we hebben met ons programma, kunt u vinden op onze website: www.lijstbob.nl/verkiezingen. (Zie ad. 4)

5. Tenslotte

Wilt u nadere informatie over dit verkiezingsprogramma of over de grondbeginselen en speerpunten van BOB, dan kunt u contact opnemen met de fractievoorzitter, Ard op de Weegh (ard@opdeweegh.eu), met een van de kandidaten op de kieslijst van BOB (kieslijst@lijstbob.nl) of met het bestuur (secretaris@lijstbob.nl).

En, zoals gezegd, op onze website: www.lijstbob.nl.

Onderstaande paragrafen onderbrengen op de website (www.lijstbob.nl/verkiezingen)

Ad 2: Wat heeft BOB bereikt in de raadsperiode 2018-2021?

- Het **Sociaal Domein** doet een grote aanslag op het gemeentebudget. Belangrijk dus om intensief te volgen. In de afgelopen raadsperiode heeft BOB het volgende bereikt:
  - BOB heeft ervoor gezorgd dat is bij de aanbesteding van de hulp bij het huishouden alsnog is uitgegaan van een reële kostprijs. Onder druk van een concept-motie van BOB is een concreet verbeterplan gemaakt om de termijn van besluitvorming over een hulpaanvraag weer binnen de wettelijke termijn van acht weken te krijgen.
  - Naar aanleiding van schriftelijke vragen en politieke druk van o.a. BOB is voorkomen dat een commerciële zorgaanbieder zich zonder goede garanties voor kwalitatief goede zorg en zonder goed overleg met omwonenden vestigde in Elst (eerst in Westeraam en later aan de Rijksweg-Noord). De gemeente heeft voorzichtig toegezegd meer verantwoordelijkheid te zullen nemen voor de selectie van gecontracteerde zorgaanbieders en het proces met omwonenden wanneer een zorginstelling zich in een woonwijk wil vestigen.
  - Eind oktober 2020 vond op initiatief van BOB in de raad een rondetafelgesprek plaats met sleutelpersonen uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de jeugdhulp. Dat gaf met name inzicht in het feit dat in deze periode zorgaanbieders te weinig betrokken zijn om mee te denken over doelmatiger zorg en ondersteuning.
  - BOB heeft consequent aangedrongen op een betere monitoring en informatievoorziening aan de raad over het sociaal domein. Ook heeft BOB zich consequent verzet tegen de stelling van het College dat de gemeenteraad zich helemaal niet met de uitvoering mag bemoeien. BOB heeft voortdurend aangedrongen op kostenbeheersing. In het verlengde daarvan is in samenwerking in november 2020 raadsbreed een motie “Realistisch begroten op budget voor het sociaal domein” ingediend.
- De door BOB in 2018 ingediende motie voor **muziekeducatie** in het basis- en voorgezet onderwijs heeft geleid tot deelname aan het landelijk project “Meer Muziek in de Klas Lokaal” en in 2020 de aanstelling van twee muziekdocenten.
- Vanaf het begin is BOB duidelijk geweest over de onwenselijkheid van de **Railterminal Gelderland**. BOB heeft gezorgd voor raadsbrede zienswijzen, ook toen B&W dat liet lopen. Doorzetten van BOB heeft tenslotte geleid tot, met steun van bijna alle partijen, een beroep bij de Raad van State tegen het besluit van de Provincie.
- Na de verwerping van de motie om €10.000 te doneren voor de **slachtoffers van de natuurramp op Ambon**, is samen met twee andere partijen een actie op touw gezet. De opbrengst kwam boven de €10.000 uit waarna de gemeente toch met een bedrag kwam.
- De door BOB ingediende en door de raad aangenomen motie over de **fietsveiligheid** (december 2018).
- **Windmolenpark** bij Zetten en Nederbetuwe. De samenwerking met bewonersplatform en Landgoed Hemmen heeft geleid tot pas op de plaats. Een initiatiefvoorstel, voorbereid door BOB en een andere fractie, heeft een nieuwe start mogelijk gemaakt, waarin álle belangen een plaats krijgen.
- **Schouwpad** (“struinpads”) Westeraam: het proces in de Raad en met het Waterschap heeft geleid tot de door BOB ingediende en in de raad aangenomen motie “Maak het ommetje Westeraam af”.

- Het plan **Eco-woningen** Rijkerswoerdse Plassen (rondetafelgesprek op 9 juni 2020). Het proces is nog gaande, nu in samenwerking met omwonenden op de gemeentegrens Arnhem-Overbetuwe. Tenslotte is de besluitvorming over het plan over de verkiezingen getild.
- **Plan Julianaweg Heteren**: een concreet voorbeeld van burgerparticipatie. Rondetafelgesprek in december 2019 en follow-up in samenwerking met onder meer de dorpsraad.
- **Verkeersveiligheid Ceintuurbaan** Westeraam. Door BOB ingediende en door de raad aangenomen motie (juni 2019, uitvoering augustus 2020). Nauw opgetrokken met bewoners van de nieuwe wijk.
- Gang van zaken rond vergunningverlening en communicatie met inwoners rond de realisatie van de **spoortunnel Rijksweg Noord**. Ook heeft BOB zich ingezet om de overlast bij de dijkverzwaring bij Slijk-Ewijk tot een minimum te beperken.
- April 2019 is een interpellatiedebat gevoerd over het feit dat de wethouder te gemakkelijk de schuld voor de tekortkomingen in de **Milieustraat** bij de ambtenaren heeft neergelegd.
- BOB heeft **85 schriftelijke vragen** gesteld aan het college en **27 moties** ingediend. Van de moties werden er 9 unaniem aangenomen, 10 (met gedeeltelijke steun) gehaald en 8 niet gehaald. Van de 14 door BOB ingediende **amendementen** werden er 4 unaniem en 6 met gedeeltelijke steun gehaald en 3 afgewezen.
- BOB heeft schriftelijke vragen gesteld over hoe de gemeente het welzijnspakket corona heeft samengesteld en over hoe de gemeente burgers heeft geholpen, die door de **Toeslagenaffaire** in de problemen waren gekomen.
- Bij de keuze voor nieuwe woonwagencentra heeft BOB gezorgd voor besluitvorming op basis van een zorgvuldige afweging van eisen en wensen
- De plannen met **De Danenberg** waren uit de aandacht ontsnapt. Deze groene buffer tussen bedrijventerrein Park 15 en Oosterhout/Slijk-Ewijk staat nu weer op de agenda. De voorronde is geïnitieerd door BOB.
- Tenslotte heeft BOB een stevige inbreng geleverd in de **auditcommissie** en de **Rekenkamer**. Bewust is gekozen voor de afwezigheid in het Presidium van de raad (Groen Links heeft dat voorbeeld later gevolgd) en bij de "openbare biecht" bij gedeputeerde Jan Markink (de raad werd onheus op het matje geroepen).

Deze lijst is niet volledig. We hebben hiermee wel geïllustreerd op welke wijze BOB haar invloed op gemeentelijk beleid heeft ingevuld, ondanks dat we ontbreken in het college van B&W.

Ad 4: Wat mag u van BOB verwachten in de raadsperiode 2022-2025?

Van BOB mag verwacht worden dat het blijft streven naar participatie van burgers wanneer het gaat om hun belangen. Rekening houden met alle belangen en niet alleen met die van de meerderheid; dat is en blijft het uitgangspunt van BOB.

- BOB wil in het **sociaal domein** blijven inzetten op een goede toegankelijkheid van zorg en jeugdhulp en op 'het goede gesprek' met inwoners, de eerste lijn (huisarts, wijkverpleging) en zorgaanbieders. Een goede samenwerking met de eerste lijn en onderwijs en het werken aan vitale gemeenschappen moet het gebruik van onnodig dure zorg voorkomen. Zorgaanbieders moeten op een faire manier gecontracteerd worden, waarbij (mede op basis van professionele inzichten) scherp gestuurd wordt op de maatschappelijke toegevoegde waarde die ze leveren. Er is dus geen plaats voor commerciële aanbieders met woekerrendementen. Dat vraagt om een goede controle én fraudebestrijding. Daarnaast moeten betere oplossingen worden gezocht door breder te kijken, dus niet alleen naar de WMO en Jeugdwet, maar ook naar de samenhang met werk, verzekerde zorg, onderwijs, schuldhulpverlening en wonen. Van de raad vraagt dit ook actief aan de slag gaan met de uitvoering.
- **Klimaatverandering** is een niet meer te negeren onderwerp, ook in de gemeentelijke politiek. Dat betekent dat alle burgers en organisaties streven naar een fossielvrije maatschappij. Kies dan die activiteiten die de meeste opbrengst hebben met de minste nadelen voor burgers. En doe dat door middel van participatie van alle betrokkenen.
- Een vergelijkbaar verhaal gaat op voor **duurzaamheid**. Voorkom verspilling van schaarse grondstoffen, zorg voor hergebruik, spaar het milieu voor ongunstige effecten. Vermindering van schadelijke stoffen voor het milieu is een opdracht aan allen, evenals vergroening
- Zorg voor een samenleving die **veilig** is. Veilig in termen van verkeer (rekening houden met de kwetsbare deelnemers), respect voor elkaar, strijd tegen criminaliteit en drugsoverlast, voldoende werk en gezonde en voldoende huisvesting. Maar ook veilig, met welke seksuele geaardheid dan ook.
- Bij het station verrijst **Rijnstate Zuid**, een hoog innovatief onderdeel van ziekenhuis Rijnstate. Maak van die gelegenheid gebruik en stimuleer dat innovatieve, op de gezondheidszorg gerichte, bedrijven zich in de directe omgeving kunnen ontwikkelen. De verbinding tussen het dorp, Rijnstate en het station dient geoptimaliseerd te worden. Zwembad en sporthal bij het station, woningontwikkeling waar de tennisbanen liggen? Zorg voor een integrale visie op wat er met gebieden gaat gebeuren.
- Kijk naar uitvoerbaarheid van besluiten voordat die genomen worden. Gebruik de vele **deskundigheden** die in de Overbetuwse samenleving aanwezig zijn. Waarom weer een duur rapport door externe deskundigen, terwijl de kennis in huis is. Personeel van de Universiteiten van Wageningen en Nijmegen en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, woont in Overbetuwe. Zij zijn graag bereid hun deskundigheid beschikbaar te stellen. BOB streeft naar een overheid die aansluit bij initiatieven van burgers.
Breng en houdt de ambtelijke organisatie kwalitatief op peil, beperk de externe inhuur en zet de deskundigheden van de eigen burgers in.
- **Betrokkenheid van burgers**. Het in een vroegtijdig stadium informeren en betrekken van burgers over voornemens en plannen die betrekking hebben op de directe leefomgeving en serieus nemen en respecteren van de inbreng van die burgers. Zo kunnen burgers, dorpsraden, wijkplatforms, de eerste honderd dagen na de verkiezingen programma's aanleveren, waarna een realitycheck volgt.

- **Sport en cultuur.** Investeer op zodanige wijze in sport en cultuur dat particuliere initiatieven worden gestimuleerd. Zoek het niet in stenen, maar in mensen en hun faciliteiten. Meer Muziek in de Klas Lokaal is een voorbeeld. Maar ook bereikbare sportaccommodaties zijn een verantwoordelijkheid van de gemeente.
- **Woningbouw.** Aspecten als inbreiden en betaalbare en sociale woningbouw, hebben hoge prioriteit. Er komen vele tienduizenden nieuwe bewoners naar de Betuwe. Zorg voor een zelfbewoningsplicht en betrek zowel de huidige als toekomstige bewoners bij de plannen. Bevorder de doorstroming in het beschikbare woningarsenaal.